

APLICAREA TAXELOR PENTRU UTILIZAREA RESURSELOR BIOLOGICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI RECOMANDĂRI DE REFORMARE A ACESTORA

Conf. univ.dr., Petru BACAL, ASEM

În prezenta lucrare, este efectuată o analiză complexă a metodologiei taxelor pentru utilizarea resurselor biologice din Republica Moldova. Sunt identificate problemele principale ale implementării taxelor respective și propuse recomandări concrete de reformare a acestora. Aria de aplicare centralizată a taxei pentru utilizarea resurselor biologice este foarte restrânsă, fiind axată pe lemnul recoltat din fondul silvic de stat. Încasările taxelor pentru lemn sunt foarte mici pentru a suporta costurile necesare de conservare și restabilire a resurselor forestiere. Principalele recomandări elaborate de autor pentru reformarea taxelor pentru resursele biologice se axează pe extinderea ariei de taxare și pe majorarea cuantumului de plată pentru recoltarea masei lemnoase.

Cuvinte-cheie: taxe, resurse biologice, lemn, reformare.

JEL: Q15, Q57

Introducere. Per ansamblu, Republica Moldova se caracterizează printr-un deficit acut de terenuri ecologic stabilizatoare, în special, a ariilor forestiere protejate, dar și printr-o pondere foarte mare (55%) a terenurilor arabile [2, p. 60, 88], ceea ce condiționează un presing sporit asupra funcțiilor ecoproductive și asupra biodiversității teritoriului respectiv. În pofida cadrului legal existent de creare a rețelei ecologice naționale, majoritatea componentelor acestora au un caracter formal, iar resursele financiare alocate sunt foarte modeste și utilizate netransparent și ineficient.

Pentru redresarea situației în acest domeniu, în anii 2000, au fost demarate un șir de programe și strategii, printre care menționăm: Programul privind restaurarea terenurilor degradate, Strategia de dezvoltare durabilă a fondului forestier [6], Strategia și Planul de acțiuni privind conservarea diversității biologice [10]. Conform acestor documente strategice, pentru asigurarea adecvată a funcțiilor productive și ecologice ale pădurii în condițiile fizico-geografice și ecologice ale Republicii, suprafața terenurilor împădurite trebuie să depășească 15% (500 mii ha) din teritoriul național, ceea ce ar însemna majorarea cu peste 100 mii ha a suprafețelor actuale.

Ca urmare a reducerilor multiple a alocațiilor bugetare pentru autoritatea silvică centrală, în ultimii ani (2010-2015), se constată o diminuare semnificativă a suprafețelor noi împădurite și a volumului lucrărilor de reconstrucție ecologică a pădurilor [3, p. 69-73; 11], dar și o majorare semnificativă a lucrărilor de recoltare a masei

APPLICATION OF TAXES FOR USE OF BIOLOGICAL RESOURCES IN MOLDOVA AND RECOMMENDATIONS FOR ITS REFORMING

PhD Petru BACAL, ASEM

The paper gives a complex analysis of the methodology of taxes for use of biological resources in the Republic of Moldova. There have been identified the main problems of implementation of those taxes and made recommendations for its optimization. The area of centralized application of fees for use of biological resources is very limited, being focused on harvested timber from state forest fund. The tax revenues for wood are very small to support the conservation and restoration costs of forest resources. The main recommendations made by the author for reforming of taxes for use of biological resources are focused on extension of taxation area and on increasing the quantum of payment for harvested timber.

Key words: taxes, biological resources, wood, reforming.

JEL: Q15, Q57

Introduction

Overall, the Republic of Moldova is characterized by an acute shortage of ecological stabilizing land, especially of forest-protected areas, but also by a high share (55%) of arable land [2, p. 60, 88], which conditioned a high pressing on eco-productive functions and biodiversity of this territory. Despite of existing of legal framework for the creation of national ecological network, most of their components have a formal character, and the allocated financial resources are very modest and used non-transparent and inefficient.

In order to improve the situation in this area, in the 2000s have started a number of programs and strategies, among which Program for restoration of degraded lands, Strategy of sustainable development of forest sector [6], National Strategy and Action Plan for Biodiversity Conservation [10]. According to these strategic documents, in order to ensure adequate productive and ecological functions of forest, in the physical-geographical and ecological conditions of the Republic, forest areas shall exceed 15% (500,000 ha) of national territory which would mean an increase of over 100 thousand hectares of existing areas.

Because of multiple reductions of budget allocations for central forestry authority, in the last years (2010-2015), there was a significant decrease of volume of new-forested surfaces and of works volume for ecological restoration of forests [3, p. 69-73; 11]. At the same time, it has found a significant increase of timber harvesting works for accumulation of necessary

lemnoase pentru a suplini mijloacele financiare necesare gestionării fondului forestier de stat. Această situație alarmantă afectează grav funcțiile ecoproductive și sanitaro-igienice ale pădurilor, diversitatea biologică a acestora. Totodată, executarea adecvată a lucrărilor de conservare și reconstrucție ecologică, precum și a altor lucrări silvice nu trebuie axată doar pe alocațiile bugetare. Conform Directivelor UE, managementul resurselor naturale trebuie asigurat prin mecanismul de compensare a costurilor de folosință, în care taxele și tarifele pentru utilizarea resurselor naturale ocupă un rol central.

1. Cadrul juridic al implementării taxelor pentru utilizarea resurselor biologice

În Republica Moldova, pentru valorificarea resurselor biologice, sunt aplicate două tipuri principale de taxe: 1) pentru recoltarea masei lemnoase (lemnul eliberat pe picior); 2) pentru dreptul de colectare și dobândire a speciilor de plante și animale. Plățile pentru dreptul de colectare și dobândire a speciilor de plante și animale sunt achitate sub formă de: a) bilete silvice, în scopul colectării, în limitele permise, a plantelor medicinale, fructelor, pomuşoarelor și ciupercilor [1, p. 262]; b) permise de colectare a plantelor în scopuri cognitive sau de cercetare științifică; c) licențe de vânătoare și pescuit, acordate contra plată de asociațiile de vânători și de Serviciul Piscicol; d) permise de pescuit, acordate de gestionarii sau operatorii bazinelor acvatice; e) permise pentru intrarea în zonele recreaționale special amenajate; f) bilete de vizitare a ariilor protejate.

Conform capitolului 8 al Titlului VIII al Codului Fiscal [4], *subiecți ai taxelor pentru lemnul eliberat pe picior* sunt beneficiarii forestieri, în calitate de persoane juridice și fizice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare și beneficiarii forestieri persoane fizice rezidente care nu practică activitate de întreprinzător. Aria de aplicare a taxei respective cuprinde lemnul extras din pădurile din fondul forestier (fondul silvic de stat, pădurile comunale și private, spațiile verzi) și din cele din afara fondului forestier (perdelele forestiere de pe terenurile agricole și plantațiile de arbori și arbuști situate de-a lungul căilor de comunicație și pe terenurile fondului acvatic). Perimetrele silvice și cotele de recoltare sunt stabilite în funcție de regimul de exploatare, planul de activitate a gospodăriilor silvice și limitele recoltării masei lemnoase aprobate de către autoritățile ecologice teritoriale. Beneficiarii forestieri care nu practică activitate de întreprinzător achită taxa până la obținerea autorizației necesare, eliberate de gospodăria silvică în cauză.

Pe terenurile fondului silvic de stat, arborii sunt selectați pentru recoltare de către inginerii silvici. Pentru sectoarele cu valoare ecologică și științifică deosebită, este necesar Avizul autorităților ecologice și al Academiei de Științe [5]. Pentru recoltarea masei lemnoase din pădurile comunale, spațiilor verzi sau altor deținători, este nevoie de acordul specialiștilor în domeniul florei și faunei din cadrul Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice teritoriale și de lucrători silvici, care să coordoneze cu aceste lucrări.

financial means for the management of the state forest fund. This alarming situation seriously affects ecoproductive and sanitary-hygienic functions of forests, their biological diversity. However, adequate execution of conservation and ecological restoration works and other forestry works should not be focused only on the budgetary allocations. According to EU directives, management of natural resources must be ensured through a compensation mechanism of use costs, in which the taxes and tariffs for use of natural resources plays a central role.

1. Legal framework of the implementation of taxes for use of biological resources

In the Republic of Moldova, for the exploitation of biological resources are applied two main types of taxes: 1) tax for harvesting of wood (on timber standing); 2) payments for the right to collect and acquiring of plant and animal species. Payments for the right to collect and acquiring of plant and animal species are paid in the form of: a) forestry tickets, for the purpose of collecting, within the permitted limits, of medicinal plants, fruit, berries and mushrooms [1, p. 262]; b) permits for collecting of plants in cognitive or scientific purposes; c) hunting and fishing licenses, granted, against payment, by hunting associations and Fisheries Service; d) fishing permits granted by managers or operators of water basins; e) permits for entry into arranged recreational zones; f) tickets for visiting the protected areas.

According to Chapter 8 of Title VIII of the Tax Code [4], the subjects of the tax for timber harvesting are the forestry beneficiaries, legal entities and individuals, regardless of the type of property, who do not practice entrepreneurial activities. The application area of this tax include the timber harvesting from forest fund (state forest fund, communal and private forests, green spaces) and outside of it (forest shelterbelts on agricultural land and plantations of trees and shrubs situated in along the ways of communication and water fund lands). Forest perimeters and harvesting quotas are established on function by the exploitation regime, the Action Plan for Forest Enterprises and on the limits of timber harvesting approved by local environmental authorities. Forestry beneficiaries who do not practice entrepreneurial activities, paid tax until obtain necessary authorization issued by the respective forest enterprise.

On the state's forest land, trees are selected for harvesting by forest engineers. For the areas with ecological and scientific value, it is necessary *Advise* of the environmental authorities and opinion of the Academy of Sciences [5]. For harvesting of the wood mass from communal forests, green spaces or other owners, it is necessary agreement of specialists in the flora and fauna of Environmental Agencies and Inspections and of forest workers, to coordinate with these works.

2. Metodologia de calcul și aplicare a taxei pentru lemnul eliberat pe picior

Conform Anexei 3 a Titlului VIII al Codului Fiscal, cotele taxei pentru recoltarea masei lemnoase se stabilesc în funcție de specia forestieră, de categoria materialului lemnos și destinația lemnului eliberat pe picior (tabelul 1). În cazul lemnului de lucru, mărimea taxei variază și în funcție de dimensiunea arborilor recoltați.

2. The calculation and application methodology of the tax for timber harvesting

According to Annex 3 of Title VIII of the Fiscal Code, the tax rate for timber harvesting is determined depending on the forest species, on category of wood material and on destination of standing timber (table 1). In the case of wood for work, the amount of the tax varies depending on the size of harvested trees.

Tabelul 1/ Table 1

Cotele taxelor pentru lemnul eliberat pe picior / The tax rates for harvesting timber

Nr. crt.	Specia forestieră permisă pentru recoltarea masei lemnoase/ The forest tree species allowed for timber harvesting	Taxa pentru 1m ³ , în lei/ The tax for 1m ³ , in MDL							
		Lemn de lucru (fără scoarță)/Wood for work (without bark)						Lemn de foc (cu scoarță)/ Firewood (with bark)	
		Mare/big		Mijlociu/middle		Mic/small			
		1998-2003	2004-present	1998-2003	2004-present	1998-2003	2004-present	1998-2003	2004-present
1.	Pin/pine	7,80	16	5,58	11	3,06	6	0,90	2
2.	Molid/spruce	7,20	14	5,04	10	2,64	5	0,84	2
3.	Stejar, frasin, paltin (arțar), fag/ Oak, ash, sycamore, beech	13,80	28	10,20	20	5,22	10	1,50	3
4.	Salcâm/acacia	12,60	25	9,30	19	4,56	9	1,50	3
5.	Cais, cireș, dud, măr, păr/apricot, cherry, mulberry, apple, pear	21,60	43	15,00	30	7,80	16	1,50	3
6.	Mesteacăn, ulm, tei, carpen, glădiță/ Birch, elm, linden, hornbeam, glad	7,80	16	5,58	11	3,18	6	1,26	2
7.	Plop tremurător, plop, salcie/ apen, poplar, willow	5,16	10	3,36	7	2,16	4	0,84	2
8.	Nuc/walnut	25,80	52	18,60	37	13,20	26	0,84	2
9.	Salcie (lozie)/willow (osier)	-	-	-	-	0,84	2	-	-
10.	Diverse tipuri de arbori tari/ Various types of hard trees	-	22	-	18	-	8	-	2
11.	Diverse tipuri de arbori moi/ Various types of soft shafts	-	9	-	6	-	3	-	2
12.	Diverse tipuri de arbori coniferi/ Various types of conifers	-	12	-	9	-	4	-	2

Sursa: elaborat de autor după anexa respectivă a Legii Bugetului de Stat pentru anii 1998-2005 și Anexa nr. 3 a Titlului VIII din Codul Fiscal al Republicii Moldova / **Source:** elaborated by author after respective Annex of State Budget Law for 1998-2005 years and Annex no. 3 of Title VIII of the Fiscal Code of the Republic of Moldova.

Cotele cele mai mari sunt stabilite pentru speciile de valoare industrială, alimentară, comercială și ecologică maximă. Astfel, cea mai mare taxă este aplicată pentru lemnul de nuc (52 lei/m³), cais, cireș, păr, măr și dud (43 lei/m³). Cotele minime sunt stabilite pentru speciile moi (conifere, plopi, salcie). Pentru lemnul de foc din coroană, cuantumul taxei constituie 40%, iar pentru nuiiele, crăci, ramuri, cioturi și rădăcini defrișate, destinate folosirii în calitate de combustibil – 20% din taxa stabilită pentru lemnul de foc din speciile respective.

Lacunele principale ale metodologiei existente:

a. Metodologia actuală de taxare a utilizării resurselor biologice stipulată în Codul Fiscal se bazează exclusiv pe valoarea economică directă a masei lemnoase recoltate și livrate [3, p. 42], fiind

The maximum tax rates are established for species with the highest industrial, food, commercial and ecological value. Thus, the highest fee is applied to walnut (52 MDL/m³, apricot, cherry, pear, apple and mulberry (43 MDL/m³). Minimum fee is established for the soft species (conifers, poplar, willow). For firewood from crown, the amount of tax is 40%, and for switch, branches, stubs and roots grubbed, intended for use as fuel (for fire) – 20% of the fee set for respectively firewood species.

The main gaps of the current methodology:

a. The current methodology of taxation for use of biological resources stipulated in the Fiscal Code is based exclusively on the economic value of directly and delivered timber harvested [3, p. 42], and it is reported only to market value of extracted forest

raportată doar la valoarea de piață a speciei forestiere extrase și la cheltuielile operaționale ale întreprinderilor silvice necesare pentru executarea lucrărilor de recoltare și transportare a masei lemnoase. Aceasta nu ține cont de valoarea complexă a suprafețelor și speciilor forestiere, precum și de cheltuielile publice necesare conservării, restabilirii și protecției fondului forestier.

b. Cotele taxei pentru recoltarea masei lemnoase nu sunt raportate la gradul de asigurare cu păduri, spații verzi și alte tipuri de vegetație forestieră (perdele de protecție a râurilor, câmpurilor agricole și arterelor de transport) și la starea ecologică a acestora, la raportul dintre volumul emisiilor și gradul de împădurire, la calitatea aerului și situația sanitaro-igienică a localităților.

c. Metodologia de calcul a taxei pentru masa lemnoasă recoltată, stipulată în capitolul 8 al Titlului VIII al Codului Fiscal, nu este ajustată la anexele Codului Silvic [5], care stipulează includerea în formula de calcul al prejudiciului ecologic rezultat din extragerea arborilor din mediul natural și cheltuielile pe termen lung de restabilire a suprafețelor forestiere respective.

d. Cotele taxei pentru lemnul eliberat pe picior nu sunt ajustate la prețurile reale de livrare a masei lemnoase, ceea ce condiționează creșterea lentă a încasărilor taxelor respective.

3. Dinamica încasărilor taxelor pentru lemnul eliberat pe picior

În ultimii ani, de la toate întreprinderile silvice, pentru recoltarea masei lemnoase s-au acumulat doar câte cca 400 mii lei (figura 1). Suma încasărilor este condiționată de cererea și volumul de masă lemnoasă recoltată, volumul lemnului recoltat supus taxării, precum și de situația economică generală. În pofida pauperizării rapide a populației din anii 90, depopularea masivă a spațiului rural a condiționat diminuarea cererii la materialul lemnos, în special pentru foc. În plus, criza economică din anii 2008-2010 s-a răsfrânt negativ și asupra sectorului forestier și capacității de plată a consumatorilor respectivi, ceea ce a condiționat încasările minime din anii respectivi.

species and to operational expenditure of forestry enterprises, which are necessary for the execution of harvesting and transporting works of wood mass. It does not account for the complex value of forest surfaces and species, as well as and public expenditure necessary for the conservation, restoration and protection of forest fund.

b. The tax rates for harvesting timber are not adjusted to the insurance degree with forests, green spaces and with other types of forest vegetation (protection belts of rivers, agricultural fields and of transportation arteries) and to their environmental status, to ratio between the volume of emissions and afforestation degree, to air quality and sanitary-hygienic situation of localities;

c. The calculation methodology of the tax for the harvested timber, stipulated in the chapter 8 of Title VIII of the Fiscal Code, is not adjusted to the annexes of the Forest Code, which stipulates the inclusion in the calculation formula the environmental damages resulting from the extraction of trees from the natural environment and long-term costs of restoring of these forest areas [5];

d. The tax rates for harvesting timber are not adjusted to the actual prices for wood delivery, what makes a slow increase in fees receipts.

3. The dynamics of tax revenues for timber harvesting

In recent years, from all forest companies, for timber harvest contingent was accumulated only about 400 thousand MDL (figure 1). The amount of revenues is dependent on the demand and the volume of timber harvested mass, volume of timber harvesting subject to taxation, and on the general economic situation. Despite the rapid pauperization of the population in 90 years, massive depopulation of rural areas has conditioned the reduction of demand for wood, especially for firewood. In addition, the 2008-2010 economic crises had a negative impact on the forestry sector and on the ability to pay of these consumers, which conditioned minimum revenues of those years.

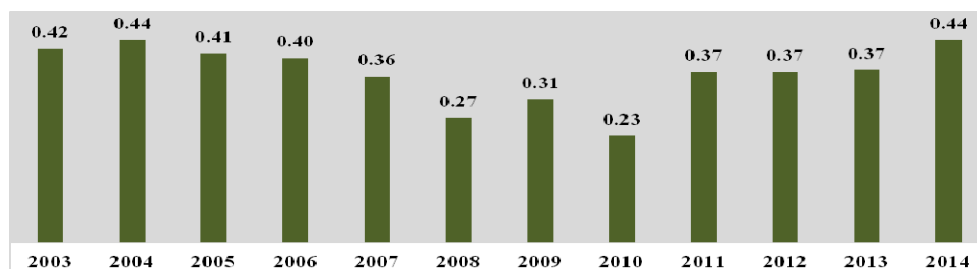

Figura 1. Dinamica încasărilor taxelor pentru lemnul eliberat pe picior, în milioane MDL /
Figure 1. Dynamics of tax revenues for timber harvesting, in millions MDL

Surse: Figura 1 și tabelul 2 sunt elaborate de autor după datele din Rapoartele anuale ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat privind încasările taxelor pentru utilizarea resursele naturale. / **Sources:** Figure 1 and Table 2 are prepared by the author according to the data from Annual Reports of the Fiscal Inspectorate on taxes revenues from use of natural resources.

Sumele maxime au fost încasate în raioanele : The maximum amounts were received in most
 mai împădurite sau unde se află sediul gospodăriilor : afforested districts or where are situated the headquarter
 silvice, precum Hâncești, Cahul, Ocnîța, Râșcani, : of forest companies, as well in Hancesti, Cahul, Ocnîța
 Șoldănești, Călărași și Strășeni (tabelul 1). Unele : Râșcani, Soldanesti, Calarasi and Straseni (table 1). Some
 gospodării silvice, care cuprind câteva raioane, au : forest management, which include several districts, are
 acumulat și transferat până la 10 mii lei fiecare, iar : accumulated and transferred each until 10 thousand MDL,
 altele nu au acumulat niciun leu (Drochia, : while others (Drochia, Basarabeasca, Dubăsari, Taraclia)
 Basarabeasca, Dubăsari, Taraclia). În plus, frecvent, : have not accumulated those taxes. In addition, some
 unele raioane nu au oferit informația necesară privind : districts frequently have not provided the necessary
 încasările silvice [8, 9], iar lipsa informației a fost : information regarding forest revenues [8, 9], and lack of
 înregistrată ca lipsă a încasărilor respective, ceea ce nu : information was recorded as the lack of those revenues,
 corespunde realității. : which does not reflect the reality.

Tabelul 2/ Table 2

**Dinamica teritorială a încasărilor taxelor pentru lemnul eliberat pe picior, în mii lei /
 The spatial dynamics of tax revenues for timber harvesting, in thousand MDL**

	UAT/ATU	Anii/Years											
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Briceni	0	0*	0*	17,7	22,9	19,3	15,5	20,9	19,9	28,3	14,3	17
2.	Ocnîța	0	0*	0*	17,7	32,1	25,7	22,3	17,8	22,4	17,1	19,5	19
3.	Edineț	27,7	54,7	25,7	13,9	10,4	11,6	11,9	10,4	11,3	4,6	3,4	8,1
4.	Dondușeni	0	0*	0,4*	2,3	11,5	7,9	13,9	8,0	15,9	20,6	11	10,1
5.	Drochia	0	0*	0,4*	0*	0*	0	0	0	0	0	0	0
6.	Soroca	29,2	0	44,1	0	0*	0	0	0	11,5	6,5	6,7	12,9
7.	Florești	2,1	0,1	45	5,6	0*	-5,6	0	0	6,0	8,8	16,5	17,5
8.	Râșcani	0	43	16,5	24,9	27,5	16,9	18,8	3,8	17,1	13,8	8,3	11,1
9.	Glodeni	19,5	0	10	25,3	12,9	12,7	13,2	4,1	14,5	27,7	9,2	14,8
10.	Fălești	0	12,3	9,5	15,8	6	2,6	3,7	1,5	4,4	4,6	1,5	2,7
11.	Bălți	5,4	5,3	0	0	0	0	0	0,7	0,7		3,8	11,1
12.	Sângerei	0	0*	0*	0*	0*	0	0	12,9	19,3	6,9	0,6	0
	Regiunea de Nord / Northern Region	84	115	151	123	123	91	99	80	143	139	95	124
13.	Șoldănești	46,4	0,7	44,4	43,7	24,5	0	0	0	5,3	32,6	26,1	46,7
14.	Rezina	0	0	7	3	0*	0	0	0	7,1	10,9	11,9	18,8
15.	Telenești	4,7	6,6	7,4	6	6,2	4,9	11,3	3	3,7	8,2	5,6	7,3
16.	Orhei	0	22	0	44	7,4	21,6	61,4	31,9	25,6	43	37	26,9
17.	Criuleni	0	0,7	0,7	2,4	2,1	0,1	0,9	0,7	0,8	0	0,5	2,9
18.	Dubăsari	0	0*	0*	0*	0*	0	0	0	0	0	0	0
19.	Anenii Noi	0	23,6	56,1	27,1	15,9	10,6	11,1	7,4	11,3	8,6	14,4	8,2
20.	Ialoveni	12,6	16,5	10	9,3	10,1	9,3	14,5	9,8	8,8	8,2	23,5	6,1
21.	Strășeni	16,1	21	28,8	16,5	23,6	2,4	2,7	1,6	14,9	3,0	4,7	6,4
22.	Călărași	6,3	13,6	0	16,9	24,6	21,3	20,3	25	45,1	34,9	50	57
23.	Ungheni	29,2	17,1	4,8	7,1	6,2	7,3	4,3	2,8	2,9	3,9	10	15,7
24.	Nisporeni	30,6	35,5	7,8	17,3	9,4	11,7	7	0,7	1,5	12,2	6,8	7,4
25.	Hâncești	30,6	25,1	35,8	33	42,6	25,1	26,7	14,9	45,2	31,9	42,1	48,8
	Raioanele Centrale / Central districts	177	182	203	226	173	114	160	98	172	197	233	252

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
26.	Chișinău	25,5	4,8	2,6	2,2	2,9	1,3	0,5	0,3	0,8	4,4	3,7	4,5
	Regiunea de Centru / Central Region	202	187	205	229	176	116	161	98	173	202	236	257
27.	Căușeni	33,5	0	6,8	11,6	14,4	12,6	16,3	15,7	10	7,9	8,0	7,2
28.	Ștefan-Vodă	0	4,3	7,8	5,4	10,5	7,4	4,6	9,2	4,0	6,7	8,5	1,9
29.	Cimișlia	0	1,6	5,6	5,5	7,9	4,7	3	1,0	2,5	2,1	1,0	4,1
30.	Basarabeasca	0	0*	0*	0*	0*	0	0	0	0	0	0	0
31.	Leova	24,6	24	0*	0*	0*	0	0	0	6,8	0	0	5,9
32.	Cantemir	0	0,8	0*	4,6	0*	0	0,4	0	0	0	0	0,8
33.	Cahul	55,9	105	28,4	24,3	32,3	10,7	21,5	28,9	27,2	11,4	25,2	32,2
34.	Taraclia	0	0*	0*	0*	0*	0	0	0	2,4	1,0	0	2,4
35.	UTA Găgăuzia	0	0	0	0,1	0	31,7	0	0	0	0	0	0
	Regiunea de Sud / Southern Region	114	136	49	52	65	67	46	55	53	29	43	55
	Total	400	438	405	403	364	274	306	233	369	370	374	436

4. Problemele aplicării și administrării taxelor pentru utilizarea resurselor biologice

Aria de aplicare a Codului Fiscal actual, în domeniul resurselor biologice și biodiversității, este foarte restrânsă și include doar masa lemnoasă recoltată [4], excluzând produse și servicii deosebit de valoroase și importante, precum produsele vegetale accesorii (fructele și pomușoarele, ciupercile, plantele medicinale), produsele cinegetice și piscicole, serviciile turistice și recreative, serviciile de reglementare și asistență oferite, în special, de ecosistemele forestiere.

Taxa pentru lemnul eliberat pe picior nu se aplică în cazul în care acesta a fost recoltat de către întreprinderile silvice și APL-uri în procesul executării lucrărilor de reconstrucție ecologică, conform Amenajamentului Silvic, planurilor de cercetare, proiectare și gospodărire a întreprinderilor silvice, precum și dispozițiilor autorităților ecologice. De asemenea, taxa respectivă nu se aplică în cazul lichidării efectelor calamităților naturale, precum și a altor lucrări silvice legate de îngrijirea pădurilor.

Excluderea taxelor pentru recoltarea masei lemnoase pentru întreprinderile silvice și transparența foarte redusă a acestor lucrări au, ca rezultat, sume foarte modeste de încasări ale taxelor respective. Scutirea întreprinderilor silvice de taxele pentru recoltarea lemnului, în cazul executării unui spectru foarte variat de lucrări incluse în categoria reconstrucției ecologice, luptei cu dăunătorii sau de amenajament silvic etc., reprezintă, frecvent, un paravan și o modalitate legală de tănuire a volumului real de masă lemnoasă recoltată și de evaziune fiscală legală în acest domeniu, ceea ce se

4. The problems of application and administration of tax for timber harvesting

The scope of the current Tax Code in the field of biological resources and biodiversity is very restricted and include only timber harvested [4], excluding the very valuable and important products and services, as well as accessories vegetable products (fruits and berries, mushrooms, medicinal plants), hunting and fishing products, touristic and recreational services, regulatory and support services offered, especially by forest ecosystems.

The tax for timber harvesting does not apply if it was harvested by forestry companies and local authorities in the process of execution of the environmental restoration, according on the Forest Arrangement, research, design and management plans of forestry enterprises, as well as on the provisions of environmental authorities. Also, this tax is not applied in the case of the liquidation of the effects of natural disasters and for other forestry works related to the care of forests.

Excluding of fees for the timber harvested by forestry enterprises and very low transparency of these works, along with other shortcomings in the forest management, as a result, very modest sum of these revenues. The exemption of forestry companies by the fees for timber harvesting, when running a varied spectrum of works included in the ecological reconstruction category, combating of pests or forest arrangement works etc., frequently represent a firewall and a legal way of concealment of the real volume of timber harvested and of legal tax evasion in this area,

răsfrațe substanțial asupra încasărilor și veniturilor silvice oficiale și capacității bugetelor raionale de finanță măsurile necesare de protecție și restabilire a rețelei ecologice.

Procedura actuală de aplicare a taxelor pentru recoltarea masei lemnoase este orientată, cvasi-exclusiv, spre obținerea efectelor fiscale pentru suplinirea bugetelor locale, iar efectele economice și ecologice sunt foarte mici. Suma încasărilor silvice nu ajunge pentru finanțarea lucrărilor publice necesare de conservare și restabilire a pădurilor și biodiversității nici pentru o gospodărie silvică sau raion, nemaivorbind de întreaga Republică, pentru care, conform documentelor strategice în domeniu [6, 10], sunt necesare peste 100 mln. lei anual.

Asupra datelor oficiale ale veniturilor silvice nu influențează doar volumul masei lemnoase exploatare, scutirile fiscale sau alte cauze obiective, dar și transparența redusă a activităților și veniturilor reale ale exploatareii fondului silvic și cinegetic [1, p. 265]. În același timp, majoritatea absolută a pădurilor de lângă localități sunt intens supuse defrișărilor, iar drumurile forestiere, pe care se transportă lemnul recoltat, sunt foarte dense și totdeauna proaspete.

5. Recomandări de reformare a taxelor pentru utilizarea resurselor biologice:

- **Racordarea metodologiei de calcul al taxelor pentru utilizarea resurselor biologice**, stipulate în capitolul 8 al Titlului VIII al Codului Fiscal, **la cerințele folosirii contra plată a resurselor naturale și recuperării**, de către beneficiari, a **costurilor de folosință și restabilire a resurselor și ecosistemelor naturale**, stipulate în *Legea privind resursele naturale* (art. 19.2) [7] și Directivele UE în acest domeniu (92/43/EEC).

- În scopul sporirii gradului de compensare a costurilor publice necesare pentru restabilirea și conservarea pădurilor se propune **majorarea cotelor taxelor pentru lemnul eliberat** pe picior cu cca 30% pentru primii 2 ani, timp în care se va putea determina feedback-ul plătitorilor acestei taxe și se vor evalua efectele economice și ecologice inițiale. Ulterior, în conformitate cu stipulările Directivei UE privind recuperarea costurilor de folosință a resurselor naturale, **trebuie continuată majorarea treptată cu 50-70% pentru o perioadă de 4-5 ani** (conform strategiilor sectoriale și ciclurilor electorale). O variantă alternativă de majorare a cotei taxelor pentru lemn ar fi ajustarea cotei actuale la rata inflației din ultimii 3 ani și indexarea ulterioară a acesteia.

- **Includerea în cuantumul taxei pentru lemnul eliberat pe picior a coeficienților** care ar reflecta: 1) *gradul de asigurare cu păduri și spații verzi* a zonei respective; 2) *bonitatea și starea ecologică a pădurilor, în care se recoltează lemnul*; 3) *categoria funcțională și regimul de protecție stabilit pentru suprafețele supuse exploatareii*; 4) *volumul emisiilor raportat la suprafața silvică și numărul populației*; 5) *costul de conservare și*

which is significantly reflected on the official revenues and incomes of the forest sector and on the capacity of districts budget to finance measures for protected and restored the ecological network.

The current procedure of tax application for the harvesting of timber is oriented almost exclusively towards obtaining the fiscal effects for supplement the local budgets, and economic and environmental effects are very small. The amount of revenues is not enough to finance the provision of necessary public works for the conservation and restoration of forests and biodiversity, nor in a household or forestry department nor for one forestry company or district, let alone the entire country, for which, according to strategic documents in the field [6, 10], it is needed more than 100 million MDL annually.

On the official data of forest revenues influences not only the volume of exploited wood mass, tax exemptions or other objective causes, such as the reduced transparency of the activities and real income of exploitation of the forest and wildlife funds [1, p. 265]. At the same time, the absolute majority of forests near settlements are subject to intense deforestation, and forest roads whereon are transported the harvested timber, are very dense and always fresh.

5. Recommendations to reform the taxes for use of biological resources:

- **The adjustment of calculation methodology of fees for the use of biological resources**, stipulated in the chapter 8 of Title VIII of the Fiscal Code, **to the requirements of paid use of natural resources, and of recovering**, by beneficiaries, **the costs of usage and restoration of natural resources** and ecosystems, which are stipulated in Law on Natural Resources (art. 19.2) [7] and EU Directive in this field (92/43 / EEC).

- In order to increase the compensation degree of public costs necessary for forests restoration and conservation, it is proposed to **increase the normative tax for harvesting of timber** with over 30% for the first 2 years, while it will be able to determine feedback of these tax payers and will evaluate the first economic and ecological effects. Subsequently, in accordance with provisions of EU Directives regarding cost recovery for use of natural resources, to be continued gradual increase by 50-70% for a period of 4-5 years (according to the sectorial strategies and electoral cycles). An alternative form of increasing the normative tax for wood may be adjustment of current quota to the inflation rate in the last 3 years and its subsequent indexing.

- **Inclusion in the amount of tax for harvesting timber the coefficients** that would reflect: 1) degree of provision with forests and green spaces of this area; 2) the creditworthiness and ecological status of forests, in which wood is harvested; 3) the functional category and the established protection regime for areas, which are subjected to exploitation; 4) the volume of emissions reported to forest area and to population

restabilire a speciilor și suprafețelor forestiere exploatare; 6) prejudiciile ecologice complexe cauzate mediului prin extragerea materialului lemnos și defrișarea suprafețelor forestiere; 7) cheltuielile administrării publice a resurselor respective. Aplicarea cotelor diferențiate a taxelor pentru lemnul eliberat pe picior, în funcție de gradul de împădurire a teritoriului, va contribui la sporirea capacității de finanțare a APL-urilor și întreprinderilor silvice din zonele deficitare cu păduri.

• **Extinderea ariei de aplicare a taxelor pentru utilizarea resurselor biologice** prin: a) excluderea scutiilor taxelor pentru recoltarea masei lemnoase aplicate întreprinderilor silvice și APL-urilor, precum și a scutiilor aplicate pentru recoltarea produselor silvice accesorii și celor piscicole; b) extinderea, în conformitate cu articolul 21 al Legii privind resursele naturale [7], a obiectului impunerii taxelor pentru utilizarea resurselor biologice, inclusiv asupra produselor silvice accesorii și produselor piscicole recoltate și includerea prevederilor respective în Codul Fiscal; c) aplicarea taxei pentru serviciile ecosistemice, în special pentru serviciile recreaționale și turistice din parcurile naționale și alte categorii de arii naturale protejate atractive; d) combaterea exploatărilor neautorizate a resurselor forestiere și a evaziunii fiscale în acest domeniu.

Excluderea scutiilor menționate și extinderea obiectului impunerii asupra produselor și serviciilor cinegetice, produselor silvice accesorii, produselor piscicole, serviciilor recreaționale și turistice ar majora semnificativ (cu cca 30%) încasările taxelor pentru utilizarea resurselor biologice. Aceste măsuri ar spori capacitatea APL și a gestionarilor silvici și piscicoli de a executa măsurile publice necesare de conservare și restabilire a resurselor biologice și biodiversității.

• **Elaborarea cadrului legal și metodologic necesar pentru evaluarea integrală și taxarea serviciilor ecosistemice**, în conformitate cu experiența pozitivă internațională: Ghidurile de implementare a Directivelor UE în acest domeniu, Strategia privind conservarea biodiversității [10], Strategia privind dezvoltarea durabilă a sectorului forestier [6], Rapoartele Naționale IV și V cu privire la evaluarea biodiversității și altor documente strategice în domeniul respectiv.

• **Evidența strictă și integrală a masei lemnoase și produselor silvice accesorii, a produselor piscicole recoltate și a altor categorii de obiecte și complexuri floristice și faunistice.**

• În scopul contracțurării folosirii neautorizate a resurselor forestiere și evaziunii fiscale în acest domeniu, este neapărat necesară **extinderea ariei de evidență și contabilizare centralizată**, precum și **asigurarea transparenței activității** întreprinderilor silvice. De asemenea, este necesară exercitarea adecvată a controlului fiscal și ecologic la întreprinderile respective.

Aplicarea necondiționată a sancțiunilor administrative și penale pentru nerespectarea prevederilor legale privind evidența rezervelor și recoltării de masă lemnoasă, produselor silvice accesorii

number; 5) the cost of conservation and restoration of exploited forest species and forest areas; 6) the complex ecological damage caused to the environment by extracting of timber and deforestation from forest areas; 7) public expenditure for administration of forest resources. The application of differentiated rates of tax for harvesting timber, depending on the afforestation degree of the territory, will contribute to enhancing the financing capacity of LPA (local public authorities) and of forest enterprises from deficiently forest areas.

• **Extension of application area of tax for use of biological resources** by: a) excluding tax exemptions for timber harvest contingent, which are applied to forest enterprises and LPA and for harvesting the accessories forestry products and the fisheries products; b) the extension, in accordance with Article 21 of the Law on Natural Resources [7], of the taxation object for use of biological resources, including the harvested accessories forestry products and the fisheries products, and the inclusion of these provisions in the Fiscal Code; c) application of the taxes for ecosystem services, especially for recreational and tourist services provided in the national parks and in the other attractive protected areas; d) combating the unauthorized exploitation of forest resources and the fiscal evasion in this field.

Excluding of mentioned exemptions and extending of taxation object on the hunting products and services, accessories forestry and fishery products, recreational and tourist services would increase (over 30%) revenues of the taxes for use of biological resources. These measures would increase the capacity of LPA and of forestry and fisheries managers to execute the necessary public measures for conservation and restoration of biological resources and biodiversity.

• **Elaborating of necessary legal and methodological framework for integrated assessment and taxation of ecosystem services**, in accordance with international good experience, Guidelines for implementation of EU Directives in this area, Biodiversity Conservation Strategy (2015-2020) [10], Strategy for the sustainable development of the forestry sector [6], National Reports IV and V on the valuation of biodiversity and other strategic documents in the field.

• **The strict and full evidence and accounts of wood and accessories forestry products**, of harvested fishery products and of other categories of floristic and fauna objects and complex.

• In order to combatting the unauthorized use of forest resources and tax evasion in this area is absolutely necessary **extension of centralized evidence and accounting**, as well as **ensuring transparency of forestry enterprises**. It is also necessary to adequate exercise of fiscal and environmental control to these enterprises

Unconditional application of administrative and penal sanctions for breaching of legal provisions on the evidence of reserves and harvesting of wood, of accessories

și cinegetice, produse piscicole și a altor obiecte și complexuri floristice și faunistice. forest products and hunting and fishery products and other objects and complex of flora and fauna.

Bibliografie / Bibliography:

1. BACAL P. *Economia protecției mediului*. Chișinău: ASEM, 2007, p. 265.
2. BEJAN I. *Utilizarea terenurilor în Republica Moldova*. Chișinău: ASEM, 2010, p. 88-95.
3. BUDIANSCHI D., GUȚAN I., BACAL P., GALUPA D., ERMURACHI V. *Eficiența și transparența utilizării resurselor fondului forestier*. Centrul Analitic Independent „Expert Grup”, Chișinău, 2013, 88 p.
4. Codul Fiscal al RM. Titlul VIII. Taxele pentru resursele naturale (nr. 67 din 05.05.2005). În: Monitorul Oficial nr. 080 din 10.06.2005
5. Codul Silvic (nr. 887 din 21.06.1996). Monitorul Oficial nr. 4-5 din 16.01.1997.
6. HG nr. 739 din 17.06.2003 cu privire la implementarea Strategiei Dezvoltării Durabile a Sectorului Forestier Național. În: Monitorul Oficial nr. 126 din 27.06.2003
7. Legea nr. 1102 din 06.02.1997 cu privire la resursele naturale. În: Monitorul Oficial nr. 40 din 19.06.1997.
8. Inspectoratul Fiscal Principal de Stat. Informația privind încasarea taxelor pentru resursele naturale pe unitățile administrativ teritoriale în anii 2003-2007.
9. Rapoartele anuale (2008-2014) privind încasările la Bugetul Public Național administrate de Serviciul Fiscal de Stat.
10. Strategia națională și Planul de acțiuni în domeniul conservării diversității biologice (2011-2020, 2015-2020).
11. <http://www.moldsilva.gov.md/Despre-Agentie/Management-financiar>, citat la 15.09.2015.